

2023-10-25

Dnr X23-90388

Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet

103 33 Stockholm

Rättsmedicinalverkets svar angående inbjudan att inkomma med synpunkter på regeringens forsknings- och innovationspolitik (U2023/01467)

Sammanfattning av Rättsmedicinalverkets förslag:

- Inrätta en akademisk nationell centrumbildning för forskning om brottmålsprocessen där en tvärvetenskaplig samverkan kan säkerställas.
- Etablera en långsiktig och utökad finansiering till forskande myndigheter för att säkerställa gynnsamma forskningsmiljöer.
- Anordna särskilda utlysningar av medel för forskning riktade till RMV:s ansvarsområden.

Rättsmedicinalverket (RMV) har getts möjlighet att inkomma med synpunkter som kan bidra till regeringens forsknings- och innovationspolitik.

Enligt 1 § förordning (2007:976) med instruktion för Rättsmedicinalverket ansvarar myndigheten för rättsgenetisk, rättskemisk, rättsmedicinsk och rättspsykiatrisk verksamhet. Enligt samma förordning 2 § 9 ska Rättsmedicinalverket särskilt ansvara för utvecklingsarbete, forskning och stöd åt forskning av betydelse för verksamheten.

Inom RMV:s verksamhetsområden finns potential för banbrytande forskning för att förbättra utredningsmetoder och ge ökad precision i bevisvärdering. Detta är av betydelse för det nationella rättsväsendet, men också internationellt. Myndigheten har en särställning som nationell aktör inom sina verksamhetsområden och genom det ett ansvar för att bidra till kunskapsuppbyggnaden inom dem.

En identifierad samhällsutmaning är att upprätthålla tilliten till rättssystemet. Högt ställda krav på opartiskhet och kvalitet på bevisning genom

evidensbaserade forensiska undersökningar och bedömningar, är avgörande för att upprätthålla ett robust rättssystem. Det är i sin tur grundläggande för ett demokratiskt och starkt samhälle.

Genom propositionen *Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige* (Prop. 2020/21:60) etablerades ett nationellt forskningsprogram om brottslighet. Bakgrunden var bland annat att våldet i kriminella miljöer eskalerat med en kraftig ökning av skjutningar och sprängningar, samt att mäns våld mot kvinnor fortsätter att utgöra ett omfattande samhällsproblem. För Rättsmedicinalverket är dessa områden fortsatt högst aktuella. De rättsgenetiska, rättskemiska och rättsmedicinska forskningsfälten innehar nyckelpositioner för att belysa uppkomst av skador, dödsorsak, dödssätt, identifiering och andra avgörande omständigheter vid brottsutredningar. Det gäller även det rättspsykiatriska forskningsfältet genom att belysa såväl frågor av betydelse för psykisk hälsa som för samhällsskydd och brottsförebyggande åtgärder, inte minst när det gäller våldsbrottslighet generellt och våld i nära relationer specifikt.

Forskningen inom Rättsmedicinalverkets verksamhetsområden involverar ofta samarbete mellan olika discipliner, som medicin, psykologi, socialt arbete, biologi, kemi, kriminalteknik och juridik. Excellens inom dessa områden kräver tvärvetenskaplig samverkan för att integrera olika expertisområden och därigenom lösa komplexa rättsliga frågor på ett heltäckande sätt. Att de aktuella forskningsfälten är både gränsöverskridande, tvärvetenskapliga och utgör nischer av flera bredare ämnesområden innebär vissa svårigheter ur forsknings- och finansieringssynpunkt. Externa forskningsfinansiärer har historiskt sett bortprioriterat dessa specialområden. Även forskningsfinansiering avseende projekt inom rättsväsendet eller bredare anslag för forskning om kriminalitet har ofta utgått från andra prioriteringar och fokusområden än myndighetens specifika ämnen. Myndighetens forskningsfält har i alltför liten grad prioriterats, vilket hänger samman med forskningsområdenas speciella beskaffenhet och syfte.

Det finns idag ett förhållandevis begränsat antal forskare inom myndighetens områden. Merparten är verksamma inom myndigheten och inte vid universiteten, vilket medför att en stor utmaning är att säkerställa återväxten av excellenta forskare. Det är centralt att upprätta gynnsamma forskningsmiljöer och uppmuntra till högkvalitativ forskning framöver. Även ett fördjupat och förbättrat samarbete med universiteten samt med forskande myndigheter inom rättsväsendet bedöms vara nödvändigt. Det är inte minst viktigt för att stärka forskningsdisciplinerna och för fortsatt högt ställda krav på kvalitet i forskningen, allt för att vara rättsväsendet till gagn.

Mot denna bakgrund lämnar RMV tre förslag. Förslagen syftar till att tillgodose de aspekter (tvärvetenskaplig samverkan, nyttiggörande av resultat, driva och tillvarata innovativa teknologiska framsteg samt kunskaps-spridning internationellt) som är avgörande för att uppnå excellent forskning inom RMV:s ansvarsområden.

- Inrätta en akademisk nationell centrubildning för forskning om brottmålsprocessen där en tvärvetenskaplig samverkan kan säkerställas. Detta centrum kan föra samman forskare från rättsväsendets myndigheter och kan utifrån Rättsmedicinalverkets perspektiv även innefatta innovationsföretag inom tex. medicinteknik och bildbehandling.
- En långsiktig och utökad finansiering till forskande myndigheter för att säkerställa gynnsamma forskningsmiljöer.
- Särskilda utlysningar av medel för forskning riktade till RMV:s ansvarsområden rättsgenetik, rättskemi, rättsmedicin och rättspsykiatri. Utlysningarna ska sökas i konkurrens med målet att främja högkvalitativ forskning och innovation som säkerställer det vetenskapliga underlaget och precisionen i såväl utredningsmetoder som bevisutvärdering.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Lars Werkström efter föredragning av forskningsstrategen Robert Kronstrand. I den slutliga handläggningen av ärendet har också tillförordnade stabschefen Lars Grönvik deltagit.

Lars Werkström

Robert Kronstrand